

การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
The studying the characteristics of desirable teachers According to the views of graduate students In Curriculum and Instruction College of Education Sciences Dhurakij Pundit University

พจมาลย์ สกอลเกียรติ^{1*}

Podjamal Sakolkeart^{1*}

¹ ดร. อาจารย์ประจำ, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, วิทยาลัยครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

¹ Dr. Lecturer of Curriculum and Instruction College of Education Sciences Dhurakij Pundit University

* Corresponding author, E-mail: podjamal@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และ 2) เพื่อจัดลำดับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตจำนวน 25 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา จริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ แบบแผนการทดลองเป็นแบบ Survey การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 0.26) ด้านการสอน ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 0.20) และด้านคุณธรรมและความประพฤติ ($\bar{X} = 2.53$, S.D. = 0.28) ระดับปานกลาง 2 ด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการอบรมและด้านการปกครอง ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 0.23) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 2.36$, S.D. = 0.15)

คำสำคัญ: ทัศนะ, คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์

Abstract

The objectives of this study were 1) to study desirable characteristics of a teacher in 5 aspects according to attitudes of graduate students, and 2) to rank in order of 5 aspects of desirable characteristics. The research is Quantitative research. The samples were 25 of the first year graduate students majoring in Curriculum and Instruction from College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University. Who have registered in Moral and Ethics. The sample was the the experiment group. The instrument for this research was a questionnaire. The data analyzed using mean and standard deviation. The result that experiment group was found that the overall desirable characteristics of a teacher were at a high level. When considering each aspect, three aspects were at a high level were as follows: interpersonal skills ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 0.26), instruction ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 0.20) and morals and behaviors ($\bar{X} = 2.53$, S.D. = 0.28) two of them were at a moderate level were as follows: counsel and supervision ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 0.23) and personality ($\bar{X} = 2.36$, S.D. = 0.15)

Keywords: Desirable characteristics, Attitudes

บทนำ

ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสติปัญญาของเยาวชนในชาติ เป็นบุคคลที่สำคัญและมีความหมายอย่างมากต่อกระบวนการให้การศึกษาเพราะถ้าปราศจากครูซึ่งเป็นผู้สอนการศึกษาหาความรู้ของเยาวชนจะมีความยากลำบากขึ้น ต้องใช้เวลานานในการเรียนรู้ แต่ถ้าได้ครูผู้สอนที่ดี มีความตั้งใจสอนและมีความรู้ดี มีวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมย่อมจะช่วยให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายได้สะดวก รวดเร็วและง่ายขึ้น ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนในประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม แต่ในปัจจุบันพบว่ายังมีครูบางคนที่มีประพฤติปฏิบัติตนผิดวินัยและจรรยาบรรณของครูที่ดี เป็นที่เสื่อมเสียต่อวิชาชีพครูเป็นอย่างมาก ดังที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์อยู่บ่อยครั้ง เช่น ครูถูกแจ้งจับเรื่องโกงเงิน ครูลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการรุนแรง ครูข่มขืนและทำอนาจารลูกศิษย์ ครูขายยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ อีก เช่น ด้านการสอนครูสอนโดยยึดตัวครูเป็นสำคัญครูเป็นใหญ่แต่เพียงผู้เดียว ด้านวิชาการ ครูสอนแต่ในตำราเรียนครูมีความรู้แคบไม่กว้างไกล ด้านสุขภาพกายและจิต ครูชอบใช้อารมณ์และแสดงอารมณ์ฉุนเฉียวกับนักเรียนโดยไม่มีเหตุผล ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูพูดจากับนักเรียนด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ใช้คำที่รุนแรง ด้านบุคลิกภาพครูบางคนแต่งกายไม่สุภาพ ด้านการอบรมและการปกครอง ครูไม่ค่อยให้ความยุติธรรมกับนักเรียนเท่าที่ควร ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ครูบางคนไม่ค่อยมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ชอบละทิ้งหน้าที่และเข้าสอนไม่ตรงเวลา ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ร้ายแรงที่สุดที่นักเรียนทุกคนไม่พึงประสงค์ให้มีในตัวของคนที่ถูกเรียกว่าเป็น “ครู”

ครูมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะเป็นผู้ให้การศึกษาของชาติ ครูคือผู้ที่กำหนดอนาคตของคนในชาติ ชาติใดก็ตามที่ได้ครูเป็นคนมีความรู้ เป็นคนเก่ง เป็นคนเสียสละ ตั้งใจทำงาน เพื่อประโยชน์ของนักเรียนชาตินั้นจะได้พลเมืองที่เก่งและฉลาด มีศักยภาพ และมีความสามารถที่จะแข่งขันกับทุกประเทศในโลกได้ การพัฒนาการศึกษาจะขาดครูเสียไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็รูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือนอกระบบโรงเรียน และไม่ว่าจะมีเทคโนโลยีทันสมัยเพียงใดก็ตาม ครูยังต้องมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการเรียนการสอนเรายังต้องการ “ครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพ ครูที่สามารถยกระดับสติปัญญาหรือวิญญาณของมนุษย์ให้สูงขึ้นได้” (รุ่ง แก้วแดง, 2553) เมื่อเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า “ครู” เป็นผู้มืบทบาทอันสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความเจริญงอกงามในทุกด้าน ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงพยายามเลือกเฟ้นบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาเป็นครู เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพจริงๆ เป็นการพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น นั่นคือ ความพยายามที่จะแก้ปัญหาของประชากรให้พ้นจากภาวะล้าหลังที่เป็นอยู่การศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาในฐานะที่ทำหน้าที่ส่งเสริมให้ประชากรมีคุณภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ดังนั้นคุณลักษณะความเป็นครูจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูพึงมี เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545) หมวด 7 ว่าด้วย ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในมาตรา 52 ดังนี้ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายของกระบวนการเรียนรู้ไว้ในมาตรา 7 ว่าต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องให้ผู้เรียนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพและความเคารพกฎหมาย ให้รู้จักรักษาดผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่ามาตรา 7 ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้ ครูผู้สอนจะต้องมีความพร้อม 5 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านสังคม และด้านการปฏิบัติตน (ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล, 2545)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติหรือความคิดเห็นของนักศึกษาที่จะประกอบอาชีพครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านบุคลิกภาพ และด้านการอบรมและการปกครอง เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ให้เป็น “ครู” ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2. เพื่อจัดลำดับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนักวิชาการได้ให้ความหมายของครู ดังนี้
กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2553 ได้บัญญัติคำว่า ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

ยนต์ ชุ่มจิต (2550) กล่าวว่า ครูตรงกับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษว่า Teachers และอธิบายความหมายของแต่ละตัวอักษร คือ

- T (Teaching) การสอน หมายถึง ผู้อบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้ความสามารถในวิชาการทั้งปวง
- E (Ethics) จริยธรรม หมายถึง ผู้อบรมส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ศิษย์
- A (Academic) วิชาการ หมายถึง ผู้รับผิดชอบในทางวิชาการทั้งของตนเอง และในด้านความเจริญงอกงามของศิษย์
- C (Culture Heritage) การสืบทอดวัฒนธรรมในทางวิชาการ หมายถึง ผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งให้ตกทอดไปสู่คนรุ่นต่อไป
- H (Human Relationship) มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งต่อครูและศิษย์
- E (Evaluation) การประเมินผล หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลศิษย์
- R (Research) การวิจัย หมายถึง ผู้ค้นหาเหตุผลและเป็นนักแก้ปัญหา
- S (Service) การบริการ หมายถึง ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและบริการสังคม

รุ่ง แก้วแดง (2554) ครู หมายถึง ผู้กำหนดอนาคตของชาติ ชาติใดก็ตามที่ได้ครูเป็นผู้มีความรู้เป็นคนเก่ง เป็นคนเสียสละตั้งใจทำงาน เพื่อประโยชน์ของนักเรียน ชาตินั้นจะได้พลเมืองที่เก่งและฉลาด มีศักยภาพและมีความสามารถที่จะแข่งขันกับทุกประเทศในโลกได้ นอกจากนี้รุ่ง แก้วแดง ยังได้กล่าวว่า ครูในอนาคตมี 5 ประเภท คือ

1. ครูโดยวัฒนธรรม หมายถึง ผู้สั่งสอนเยาวชนในรูปแบบการศึกษาตามอัยยาศัยซึ่งมีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจะยังมีต่อไปในอนาคต ได้แก่ พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย พระภิกษุสงฆ์รวมทั้งผู้ทรงภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นต้น
2. ครูโดยอาชีพ หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพครู ซึ่งสำเร็จการศึกษามาจากสถาบันการผลิตครูหรือสถาบันอื่นๆ ซึ่งในอนาคตบุคคลที่จะเป็นครูได้ต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู ดังระบุในมาตรา 53 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542
3. ครูโดยธรรมชาติ หมายถึง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ก่อให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้แก่มนุษย์

4. ครูโดยเทคโนโลยีหมายถึง เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว หลากหลายและไร้พรมแดน เทคโนโลยีจะมีบทบาทและความสำคัญในการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองของแต่ละบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ครูโดยตนเอง หมายถึง บุคคลผู้มีความใฝ่เรียนสามารถสอนและแนะนำเตือนสติตนเองหรือ การเรียนรู้ด้วยตนเองได้ อันเป็นจุดหมายสูงสุดของการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีนิสัยเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือ เป็นครูโดยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้นั้นเกิดการเรียนรู้หรือพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

จากงานวิจัยของเฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2520) ได้สำรวจข้อมูลจากนักเรียน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้บริหาร พระ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งสิ้น 7,762 คน สรุปได้ว่า 10 ลักษณะของครูที่ดีควรมี ดังนี้

1. มีความประพฤติเรียบร้อย เป็นคนที่สุภาพเรียบร้อย มีความประพฤติดีสม่ำเสมอ เหมาะเป็น ตัวอย่างที่ดีต่อศิษย์

2. มีความรู้ดี เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ทั้งด้านวิชาการ และความรู้กว้างขวางนอกเหนือไปจาก ความรู้เฉพาะและสามารถแนะนำ ให้คำปรึกษาเด็กๆ ได้ทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องอื่นๆ

3. มีบุคลิกภาพแต่งกายดี การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย สะอาดอยู่เสมอ ใส่เสื้อผ้าถูกต้องตาม กาลเทศะ มีความเหมาะสมกับการเป็นครู พุดจาไพเราะ และมีลักษณะเป็นผู้นำ จะทำให้คุณครูเป็นที่น่า เคารพนับถือ

4. สอนดี สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติได้ สร้างความเข้าใจ ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาการสอนของตนเองให้สอดคล้องกับความสามารถ และความสนใจของเด็กๆ

5. ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์มากสำหรับครูไทย เพราะครูบางท่านจะเข้าสอนเลท (ไม่ว่าด้วยเหตุผล อะไรก็ตาม) และจะสอนเกินเวลาเกินคาบต่อไปอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งเวลาเป็นสิ่งสำคัญ ควรตรงต่อเวลา ปฏิบัติ ให้เด็กรู้จักคุณค่าของเวลา และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กๆ

6. มีความยุติธรรม มีความเป็นธรรมต่อนักเรียน เอาใจใส่และปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเสมอภาค ตัดสินปัญหาด้วยความเป็นธรรม มีความเป็นกลาง ไม่ลำเอียง ไม่มีอคติใดๆ

7. หาความรู้อยู่เสมอ มีความกระตือรือร้นในการหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ถึงแม้เราจะมีความรู้ใน การสอนเด็กๆ อยู่แล้ว แต่นั่นไม่เพียงพอ เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นควรศึกษาหา ความรู้ ทันเทคโนโลยีใหม่ๆ และอย่าหยุดที่จะพัฒนาตัวเอง

8. ร่าเริงแจ่มใส อย่าเคร่งเครียดเกินไป ควรมีความร่าเริง แจ่มใสตามวัยที่เหมาะสม ครูที่ทำให้ การสอนมีความสนุกสนาน เด็กๆ จะชอบ เพราะจะทำให้พวกเขาไม่เครียด และสามารถสร้างความ น่าสนใจให้กับบทเรียนได้อีกด้วย แต่ก็ต้องระวังอย่าตลกมากเกินไปจนไม่มีความน่าเชื่อถือ

9. ซื่อสัตย์ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อทุกคน ต่อหน้าที่การเรียนการสอน

10. เสียสละ มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตอบแทนสังคม เพราะครูเป็นผู้สร้างทางจิตใจ ซึ่งมีค่าเกิน กว่าที่จะตีค่าเป็นเงินเสียอีก

นอกจาก 10 ข้อนี้ ยังมีอีกหลายประการที่เป็นลักษณะของครูที่ดี เช่น มีความรับผิดชอบ ชยัน มี วินัยต่อตนเองและหน้าที่ของตน มีความเมตตา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และที่สำคัญควรมีความตั้งใจ และรักในอาชีพของความเป็นครู ครูที่เด็กๆ รักไม่ใช่แค่เก่งและสอนดีเท่านั้น แต่เป็นครูที่เข้าใจพวกเขา ต่างหาก (เฉลียว บุรีภักดี และคณะ, 2520)

มาตรา 7 ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้ ครูผู้สอนจะต้องมีความพร้อม 5 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านสังคม และด้านการปฏิบัติตน (ริเร่องรอง รัตนวิไลสกุล, 2545) **วิธีดำเนินการวิจัย**

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา CN 520 จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 25 คน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ไว้ทั้งหมด 5 ด้าน แบบสอบถามมี 25 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

3 คะแนน หมายถึง พึงประสงค์ระดับมาก

2 คะแนน หมายถึง พึงประสงค์ระดับปานกลาง

1 คะแนน หมายถึง พึงประสงค์ระดับน้อย

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.00 หมายถึง นักศึกษาต้องการคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง นักศึกษาต้องการคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง นักศึกษาต้องการคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในระดับน้อย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์

2) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ 5 ด้าน คือ คือ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านสังคม และด้านการปฏิบัติตน ตามแนวคิดของ ริเร่องรอง รัตนวิไลสกุล (ริเร่องรอง, 2545) โดยแต่ละด้านประกอบด้วยคำถามที่แสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในผู้สอน ตั้งคำถามด้านละ 5 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ตรวจสอบลักษณะการใช้คำถาม ภาษาที่ใช้ โดยคัดเลือกคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.5 หรือมากกว่า พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ในการเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถามคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนักศึกษาให้กลุ่มทดลองตอบก่อนเรียนวิชาจริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับครู

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และจัดลำดับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ด้วยการใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงระดับคุณลักษณะและลำดับของคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ตามทัศนคติของนักศึกษาก่อนเรียนวิชาจริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับครู ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับคุณลักษณะและลำดับของคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของนักศึกษาวินิจฉัยจริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับครู (N = 25)

ด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณลักษณะ	ลำดับที่ คุณลักษณะ
ด้านการสอน	2.56	0.20	มาก	2
ด้านมนุษยสัมพันธ์	2.71	0.26	มาก	1
ด้านคุณธรรมและความประพฤติ	2.53	0.28	มาก	3
ด้านบุคลิกภาพ	2.36	0.15	ปานกลาง	5
ด้านการอบรมและด้านการปกครอง	2.45	0.23	ปานกลาง	4
รวม	2.52	0.10	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลของคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ตามทัศนคติของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52$, S.D. = 0.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 0.26) ลำดับที่ 2 ด้านการสอน ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 0.20) ลำดับที่ 3 ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ($\bar{X} = 2.53$, S.D. = 0.28) ลำดับที่ 4 ด้านการอบรมและการปกครอง ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 0.23) และลำดับที่ 5 ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 2.36$, S.D. = 0.15)

ตอนที่ 2 การจัดลำดับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน ตามทัศนคติของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการจัดลำดับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ใน 5 ด้าน (N = 25)

คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์	\bar{X}	S.D.	ระดับ คุณลักษณะ	ลำดับที่ คุณลักษณะ
1. ด้านการสอน	2.56	0.20	มาก	2
1. ครูสอนตรงเวลา	2.52	0.51	มาก	3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณลักษณะ	ลำดับที่คุณลักษณะ
2. ครูออกเสียงคำควบกล้ำ และเสียง ร,ล ได้ชัดเจน	2.23	0.72	ปานกลาง	5
3. ครูส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถตามความถนัด	2.68	0.48	มาก	2
4. ครูให้นักเรียนจัดกิจกรรมประกอบการเรียนช่วยให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน	2.84	0.37	มาก	1
5. ครูสอดแทรกข้อคิดคติธรรมเตือนสติให้นักเรียน	2.44	0.65	ปานกลาง	4
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	2.71	0.26	มาก	1
1. ครูเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน	2.88	0.33	มาก	1
2. ครูจำชื่อและเรียกชื่อนักเรียนได้ถูกต้อง	2.76	0.59	มาก	2
3. ครูพูดจาสุภาพ	2.72	0.54	มาก	3
4. ครูไม่พูดเหยียดหยามนักเรียน	2.68	0.55	มาก	4
5. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น	2.52	0.77	มาก	5
3. ด้านคุณธรรมและความประพฤติ	2.53	0.28	มาก	3
1. ครูขยันและมุ่งมั่นในการทำงาน	2.56	0.71	มาก	3
2. ครูรักและเมตตานักเรียนเหมือนลูกหลาน	2.32	0.85	ปานกลาง	5
3. ครูมีความซื่อสัตย์สุจริต	2.68	0.47	มาก	2
4. ครูไม่แสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียน	2.36	0.75	ปานกลาง	4
5. ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม	2.72	0.54	มาก	1
4. ด้านบุคลิกภาพ	2.36	0.15	ปานกลาง	5
1. ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย	2.32	0.74	ปานกลาง	3
2. ครูมีความมั่นคงทางอารมณ์	2.56	0.65	มาก	1
3. ครูอ่อนไหวกระฉับกระเฉง	2.16	0.89	ปานกลาง	5
4. ครูมีมารยาทดี พูดจาไพเราะ	2.48	0.77	ปานกลาง	2
5. ครูคุยเก่งและคุยสนุก	2.32	0.62	ปานกลาง	4
5. ด้านการอบรมและการปกครอง	2.45	0.23	ปานกลาง	4
1. ครูสนใจและเอาใจใส่ดูแลนักเรียน	2.32	0.90	ปานกลาง	3
2. ครูเป็นที่พึ่งและให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา	2.30	0.62	ปานกลาง	4
3. ครูคอยช่วยเหลือและติดตามผลการเรียนของนักเรียน	2.28	0.84	ปานกลาง	5
4. ครูให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน	2.60	0.50	มาก	2
5. ครูไม่ลงโทษนักเรียนด้วยวิธีรุนแรง	2.76	0.43	มาก	1
เฉลี่ยรวม	2.52	0.10	มาก	

จากตารางที่ 2 การจัดลำดับคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ใน 5 ด้านตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พบว่าคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ครูเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน ($\bar{X} = 2.88$, $S.D. = 0.33$) ลำดับที่ 2 ครูจำชื่อและเรียกชื่อนักเรียนได้ถูกต้อง ($\bar{X} = 2.76$, $S.D. = 0.59$) ลำดับที่ 3 ครูพูดจาสุภาพ ($\bar{X} = 2.72$, $S.D. = 0.54$) ลำดับที่ 4 ครูไม่พูดเหยียดหยามนักเรียน ($\bar{X} = 2.68$, $S.D. = 0.55$) และ ลำดับที่ 5 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.52$, $S.D. = 0.77$) คุณลักษณะด้านการสอนมีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ครูให้นักเรียนจัดกิจกรรมประกอบการเรียนช่วยให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน ($\bar{X} = 2.84$, $S.D. = 0.37$) ลำดับที่ 2 ครูส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถตามความถนัด ($\bar{X} = 2.68$, $S.D. = 0.48$) ลำดับที่ 3 ครูสอนตรงเวลา ($\bar{X} = 2.52$, $S.D. = 0.51$) ลำดับที่ 4 ครูสอดแทรกข้อคิดคติธรรมเตือนสติให้นักเรียน ($\bar{X} = 2.44$, $S.D. = 0.65$) และ ลำดับที่ 5 ครูออกเสียงคำควบกล้ำ และเสียง ร,ล ได้ชัดเจน ($\bar{X} = 2.23$, $S.D. = 0.72$) คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม ($\bar{X} = 2.72$, $S.D. = 0.54$) ลำดับที่ 2 ครูมีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 2.68$, $S.D. = 0.47$) ลำดับที่ 3 ครูขยันและมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{X} = 2.56$, $S.D. = 0.71$) ลำดับที่ 4 ครูไม่แสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียน ($\bar{X} = 2.36$, $S.D. = 0.75$) และ ลำดับที่ 5 ครูรักและเมตตานักเรียนเหมือนลูกหลาน ($\bar{X} = 2.32$, $S.D. = 0.85$) คุณลักษณะด้านการอบรมและการปกครองมีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับที่ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ครูไม่ลงโทษนักเรียนด้วยวิธีรุนแรง ($\bar{X} = 2.76$, $S.D. = 0.43$) ลำดับที่ 2 ครูให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน ($\bar{X} = 2.60$, $S.D. = 0.50$) ลำดับที่ 3 ครูสนใจและเอาใจใส่ดูแลนักเรียน ($\bar{X} = 2.32$, $S.D. = 0.90$) ลำดับที่ 4 ครูเป็นที่พึ่งและให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ($\bar{X} = 2.30$, $S.D. = 0.62$) และ ลำดับที่ 5 ครูคอยช่วยเหลือและติดตามผลการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 2.28$, $S.D. = 0.84$) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับที่ 5 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ครูมีความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X} = 2.56$, $S.D. = 0.65$) ลำดับที่ 2 ครูมีมารยาทดี พูดจาไพเราะ ($\bar{X} = 2.48$, $S.D. = 0.77$) ลำดับที่ 3 ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ($\bar{X} = 2.32$, $S.D. = 0.74$) ลำดับที่ 4 ครูคุยเก่งและคุยสนุก ($\bar{X} = 2.32$, $S.D. = 0.62$) และ ลำดับที่ 5 ครูว่องไว กระฉับกระเฉง ($\bar{X} = 2.168$, $S.D. = 0.89$)

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ อภิปรายผลได้ดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.71$) ด้านการสอน ($\bar{X} = 2.56$) และด้านคุณธรรมและประพฤติ ($\bar{X} = 2.53$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือด้านการอบรมและการปกครอง ($\bar{X} = 2.45$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 2.36$) จากความคิดเห็นของนักศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็น ด้านมนุษยสัมพันธ์ได้แก่ ครูเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน จำชื่อและเรียกชื่อนักเรียนได้ถูกต้อง พูดจาสุภาพ ไม่พูดเหยียดหยามนักเรียน ด้านการสอน ได้แก่ ครูให้นักเรียนจัดกิจกรรมประกอบการเรียนช่วยให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถตามความ

ถนัด สอนตรงเวลา สอดแทรกข้อคิดคติธรรมเตือนสติให้นักเรียนและด้านคุณธรรมและความประพฤติ ได้แก่ ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันและมุ่งมั่นในการทำงานดั่งนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอน มนุษย์สัมพันธ์หรือความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียนถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะละเลยไม่ได้ หากเกิดความสัมพันธ์ที่ไม่ดีแล้วจะกลายเป็นผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษา ครูควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน เป็นต้นแบบที่ดี เป็นที่ปรึกษาให้นักเรียนได้ใส่ใจคุณนักเรียน รวมทั้งสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ลำดับต่อมาคือด้านการสอน ทั้งนี้เพราะครูถือเป็นหัวใจของการสอน เป็นผู้ขับเคลื่อนให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธา ทองบริสุทธิ์ (2553) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับที่สามคือด้านคุณธรรมและความประพฤติ ในทัศนะของนักศึกษาต้องการครูที่มีความขยัน มุ่งมั่น ซื่อสัตย์ สุจริต เพราะครูควรเป็นต้นแบบของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล (2545) ได้ศึกษาคุณลักษณะครูที่พึงประสงค์ของนักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าอาจารย์และนักศึกษา มจร. ให้ความสำคัญในเรื่องการเป็นแบบอย่างที่ดี ลำดับที่สี่คือด้านการอบรมและการปกครอง นักศึกษามีความเห็นว่าคุณครูเป็นที่พึ่งและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และไม่ควรรใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงเมื่อนักเรียนทำผิด และลำดับที่ห้าคือด้านบุคลิกภาพ นักศึกษาให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ไม่มากนัก อาจเป็นเพราะความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ทำให้คุณลักษณะของครูในด้านนี้จึงลดความสำคัญลง

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยนี้ บ่งชี้ให้เห็นคุณลักษณะครูที่ดีในทัศนะของนักวิชาการอาจไม่ใช่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่สำคัญก็คือ ครูที่ผู้เรียนต้องการไม่จำเป็นต้องเป็นครูที่เก่งในด้านการสอนหรือด้านวิชาการ แต่ควรเป็นที่มีความพร้อมในด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการอบรมและการปกครอง ซึ่งนักศึกษามีความเห็นว่าคุณครูไม่ควรลงโทษนักเรียนด้วยวิธีรุนแรงและความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน ส่วนด้านบุคลิกภาพ เช่น ครูมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมารยาทดี พูดจาไพเราะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ต่อความคิดเห็นของกลุ่มอื่นๆ เช่น ผู้ปกครองหรือชุมชนในเขตสถานศึกษาที่ตั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์และความร่วมมือต่างๆของหลายท่าน ซึ่งให้การสนับสนุนผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลีทองแถม ผู้อำนวยการสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยที่สละเวลาให้คำแนะนำ ชี้แนะ และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับแนวทางในการทำวิจัยขอขอบคุณนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนทุกคนที่กรุณาสละเวลาช่วยตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีคุณค่าอันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ : สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. (2520). ลักษณะของครูที่ดี. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/khrukhonmai/k5>.
- ยนต์ ชุ่มจิต.(2550). ความเป็นครู (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล. (2545). การศึกษาคุณลักษณะครูพึงประสงค์ของนักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วารสารวิจัยและพัฒนา มจร, 25(2). 149-165.
- รุ่ง แก้วแดง. (2553). ปฏิวัติการศึกษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สุคนธา ทองบริสุทธิ์. (2553). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาการอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.